

‘MANNEN MISSCHIEN KWETSBAARDER DAN VROUWEN’

Na een pilot van negen jaar trekt het kabinet structureel geld uit voor mannenopvang. Mannen die slachtoffer zijn van mishandeling kunnen op steeds meer plekken terecht. Nu nog het taboe eraf: ‘Hulpverleners, zoals huisartsen, herkennen de signalen niet.’

‘Jouw mening is niet belangrijk, jij bent hier alleen om voor geld te zorgen.’ Dat is wat Lex (38) alsmaar van zijn ex-vrouw te horen kreeg. Zo’n vijf jaar werd hij door haar mishandeld. We zitten in een kantoort van Moviera, verantwoordelijk voor de Utrechtse mannenopvang. Lex, een tengerere en kleine man, wordt hier nu ongeveer een half jaar opgevangen. Op een geheim adres heeft hij een appartement voor zichzelf, waar hij tot rust kan komen.

Lex emigreerde naar Nederland voor zijn toenmalige vrouw. Samen kregen ze twee kinderen, maar al gauw ging het mis. Als Lex bijvoorbeeld de verkeerde boodschappen had gehaald, omdat hij de Nederlandse taal nog maar amper beheerste, werd hij uitgescholden, geslagen en bespuugd. Ook had zijn ex zijn bankpas in bezit (‘Ze zei dat ik geen recht had op het geld dat ik hier verdiende’) en hield ze zijn verblijfsvergunning achter. ‘Ik werd behandeld als een hondje.’

Hoe Lex terugkijkt op deze periode? Met zachte stem: ‘Ik moet toegeven dat ik zwak was.’ Zijn persoonlijk begeleider Adrie Ver-

meulen – sinds de start in 2008 als hulpverlener bij de mannenopvang betrokken: ‘Lex is als kind door zijn vader mishandeld. Daardoor heeft hij niet geleerd om voor zichzelf op te komen – dat zie je vaker.’ Daar kwam bij dat Lex heel graag een gezin wilde stichten, zegt Vermeulen: ‘Zijn ex maakte daar dankbaar gebruik van.’ Als Lex naar de politie zou stappen, zou hij zijn dochters nooit meer zien, dreigde zij.

Beter verspreid

Naast Lex werden in Utrecht vorig jaar nog 13 mannen opgevangen, in Amsterdam 17, in Rotterdam 24 en in Den Haag 28. Zij

waren slachtoffer van mensenhandel (bijvoorbeeld prostitutie), huiselijk geweld (vaak partnergeweld) of eengerelateerd geweld (waarbij uithuwelijking soms een rol speelde – ook mannen worden uithuwelijkt). Ongeveer de helft van de mannen had een buitenlandse achtergrond.

Tot 1 januari waren er in de vier grote steden veertig bedden beschikbaar voor mannenopvang, tien in iedere stad. Sinds begin dit jaar moeten die veertig plekken worden verdeeld over zes gemeenten.

Daar is bepaald door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Daardoor is de opvang beter over het land verspreid. De vier grote steden houden elk zeven plekken, in Goirle (bij Tilburg) en Zwolle zijn er sinds dit jaar zes. Het ministerie betaalt de verantwoordelijke gemeenten voor ieder bed 30.000 euro per jaar. En was de mannenopvang de afgelopen negen jaar nog een pilot, sinds 1 januari trekt VWS er structureel geld voor uit. Een mijlpaal, vindt Jolanda Vader, manager bij de Amsterdamse mannenopvang Blijf Groep: ‘Hier-

40 procent van de slachtoffers van huiselijk geweld is man

mee erkent het rijk dat mannen ook opvang nodig hebben.'

Wel zijn er nog altijd tien keer zoveel soortgelijke plekken voor vrouwen: ongeveer vierhonderd. Terwijl bij bijvoorbeeld huise-lijk geweld de verdeling slachtofferschap redelijk in balans is: 40 procent is volgens onderzoeksinstituut WODC man. De mannenopvangorganisaties verwachten dan ook dat meer mannen voor hulp zullen aankloppen als de opvang bekender wordt en het taboe op mannenmishandeling kleiner. De afgelopen jaren was er soms al een wachtlijst, vertelt Adrie Vermeulen. Zo duurde het een jaar voordat er plek was voor Lex, die uiteindelijk via zijn huisarts en een maatschappelijk werker bij de mannenopvang terecht kwam. Hij sliep daarvoor maanden op straat, omdat hij niet wist waar hij naartoe kon. 'Dat gaf een enorm gevoel van machteloosheid.' Vermeulen vindt het dan ook 'erg jammer' dat het aantal bedden niet nu al is uitgebreid: 'Dit betekent dat we een aantal mannen niet kunnen bieden wat ze nodig hebben.'

De schijn tegen

In Rotterdam worden we rondgeleid in de mannenopvang van Arosa, gevestigd in een groot wooncomplex buiten het centrum.

Hulpverlener Cirina Lems belt aan bij de woning van Nassim, een dertiger met grote, grauwe kringen onder zijn ogen. Vijf jaar lang werd hij mishandeld door zijn ex-vriendin. 'Zij heeft alles van me afgepakt: mijn geld, mijn leven.' Waarom hij niet veel eerder hulp zocht? Nassim antwoordt met een wedervraag: 'Jij bent toch ook een man?' Hij vond dat hij sterk moest zijn. Want mannen, die laten zich toch niet mishandelen? Nassim wijst naar zichzelf: 'Maar dit is de waarheid.'

Het vooroordeel dat mannen geen slachtoffer kunnen zijn, leidt tot veel onzichtbare ellende, zeggen hulporganisaties. 'Mannenmishandeling is nog steeds een taboe', aldus Lems. Nassim, desgevraagd: 'Ja, misschien zijn mannen nog wel kwetsbaarder dan vrouwen.' Zelfs hulpverleners hebben vooroordelen, weet Adrie Vermeulen: 'Het komt geregeld voor dat bijvoorbeeld huisartsen bij signalen niet doorvragen, omdat ze er geen rekening mee houden dat ook een man slachtoffer kan zijn van mishandeling.' Zo zocht Lex hulp bij het Juridisch Loket in Utrecht, waar een medewerker hem zei dat hij maar 'geduld' moest hebben.

Niet dat het altijd makkelijk is om mannenmishandeling te herkennen, zegt Vermeulen: 'Mannen schamen zich vaak en zijn daar-

om niet open.' Dat vraagt dus om goed ontwikkelde antennes. Om die reden verzorgen de mannenopvangorganisaties sinds kort een training voor zorgprofessionals, met de titel: 'Als man heb je al gauw de schijn tegen.'

Een van de trainers is Robert Weinberg, hulpverlener bij Blijf Groep. 'Als een man bij de politie komt en zegt dat hij geslagen wordt door zijn vrouw, wordt hem meteen gevraagd zijn blauwe plekken te laten zien. Meteen wantrouwen. Dat is verkeerd: voor mannen ligt de drempel nog hoger om hulp te zoeken en daarom moet hulp direct goed zijn. Anders denken mannen: zie je wel, ze geloven me toch niet.'

Inmiddels is Lex officieel gescheiden en wacht hij op een omgangsregeling met zijn kinderen. Binnenkort trekt hij in een huurwoning die hij met hulp van Moviera heeft gevonden. Lex voelt zich nu veel sterker: 'Ik heb door gesprekken met meneer Adrie geleerd om nee te zeggen.' Dus als opnieuw een vrouw tegen hem zou gaan schreeuwen? 'Dan zeg ik: doe, doe, doe!' ■

Alle opgevoerde slachtoffers dragen om veiligheidsredenen een pseudoniem. Meer informatie: www.mannenmishandeling.nl.